

CLASIFICAREA LICITAȚILOR

Autor: lect. sup. Iurie IVANOV

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: În urma licitațiilor se desemnează agentul economic cu cea mai bună ofertă, dar tot odată se stabilesc noi nivele de performanță care impun ceilalți agenți economici să-și ajusteze capacitățile la acel nivel pentru a putea participa și câștiga alte licitații, altfel riscă să falimenteze și să fie eliminați din competiție. Aceasta și este forța motrice a dezvoltării durabile și sănătoase a unei economii, care la rândul ei aduce implicit ridicarea standardelor de viață și a bunăstării întregii populații, or asta și este scopul major a oricărei economii din orice stat.

Cuvinte cheie: Licitație, Bursa Universală de Mărfuri, grup de lucru, vânzare, licitație publică.

Licitația este un tip de concurs concurențial și în interesele investitorului este de a crea condiții egale de licitare – contractare – adjudecare a ofertelor pentru toți participanții la licitație.

Atribuirea contractului de achiziție publică de lucrări prin intermediul licitației este bazată pe următoarele principii economice:

- ❖ Libera concurență
- ❖ Eficiența utilizării banilor investitorilor
- ❖ Transparență
- ❖ Tratat egal
- ❖ Confidențialitate, respectiv, garantarea protejării tainei comerciale și proprietății intelectuale a ofertantului.

Licitația este un concurs la care investitorul, direct sau prin intermediul organizatorului de licitație, pe baza documentelor licitației. Invită contractanți (ofertanți) care să prezinte oferte în scopul adjudecării realizării investiției publice, în favoarea celui mai competitiv contractant (ofertant).

Contractarea execuției lucrărilor de construcții finanțate din fonduri publice este reglementată prin Legea Nr. 96-XVI din 13.04.2007 Republicii Moldova privind achizițiile publice publicată 27.07.2007 în Monitorul Oficial Nr. 107-111, art Nr : 470

Prezenta lege se aplică contractelor de achiziții publice și a căror valoare estimativă, fără taxa pe valoarea adăugată, este egală sau mai mare decât următoarele praguri:

- a) pentru contractele de achiziții publice de bunuri - 20000 de lei;
- b) pentru contractele de achiziții publice de lucrări și servicii - 25000 de lei.

Prezenta lege se aplică și contractelor de achiziții publice subvenționate direct cu peste 50 la sută de către autoritățile contractante. Deasemenea prevede și particularități privind contractele de achiziții publice a căror valoare estimativă, fără taxa pe valoare adăugată, este egală sau mai mare decât următoarele praguri:

- a) pentru contractele de achiziții publice de bunuri și servicii - 2500000 de lei;
- b) pentru contractele de achiziții publice de lucrări - 99000000 de lei.

Contractele de achiziții publice a căror valoare estimativă, fără taxa pe valoarea adăugată, nu depășește pragurile:

- a) pentru contractele de achiziții publice de bunuri - 20000 de lei;
- b) pentru contractele de achiziții publice de lucrări și servicii - 25000 de lei.

se efectuează în conformitate cu regulamentul achizițiilor publice de valoare mică, aprobat de Guvern.

La elaborarea normelor metodologice s-au avut în vedere următoarele:

- stadiul atins privind restructurarea economiei pe piața construcțiilor;
- experiența acumulată în ultimii ani de aplicare a mecanismului de licitare-ofertare pentru contractarea execuției investițiilor;
- procedurile aplicate pe plan european și în mod special cele recomandate de principalele instituții financiare internaționale – Banca Mondială, Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare și Comisia de Integrare Europeană.

Licitația este un tip de vânzare în care mai mulți agenți economici concurează pentru cumpărarea unui bun economic sau pentru obținerea unui contract de ofertă. Licitația poate fi de mai multe feluri în funcție de modul în care are loc adjudecarea obiectivului propus.

Ca și bursa, licitația este o piață specializată unde se negociază mărfuri pe baza concentrării cererii și ofertei. *Licitațiile se clasifică după mai multe criterii:*

- în funcție de numărul participanților, există licitație deschisă și închisă. În acest ultim caz persoanele pot participa la licitație numai în baza unei invitații din partea adjudecătorului;
- după natura lor există licitații organizate de vânzător și licitații organizate de cumpărător;
- în funcție de modul de organizare, există licitații periodice, organizate de întreprinderi specializate în licitații ocazionale, organizate de vânzător sau cumpărător.

La licitație se pot folosi 2 metode de desfășurare: *metoda strigării prețului minim* ca preț de pornire și *metoda strigării prețului maxim* ca preț de pornire (licitație cu reducere).

În funcție de valoarea și complexitatea investițiilor publice, organizatorii licitației pot folosi una din următoarele forme de licitație:

- licitație publică;**
- licitație în două etape;**
- licitație cu participare limitată;
- licitație specială cu participare limitată;
- cerere a ofertelor de prețuri;**
- achiziție dintr-o singură sursă.
- achiziție prin Bursa Universală de Mărfuri

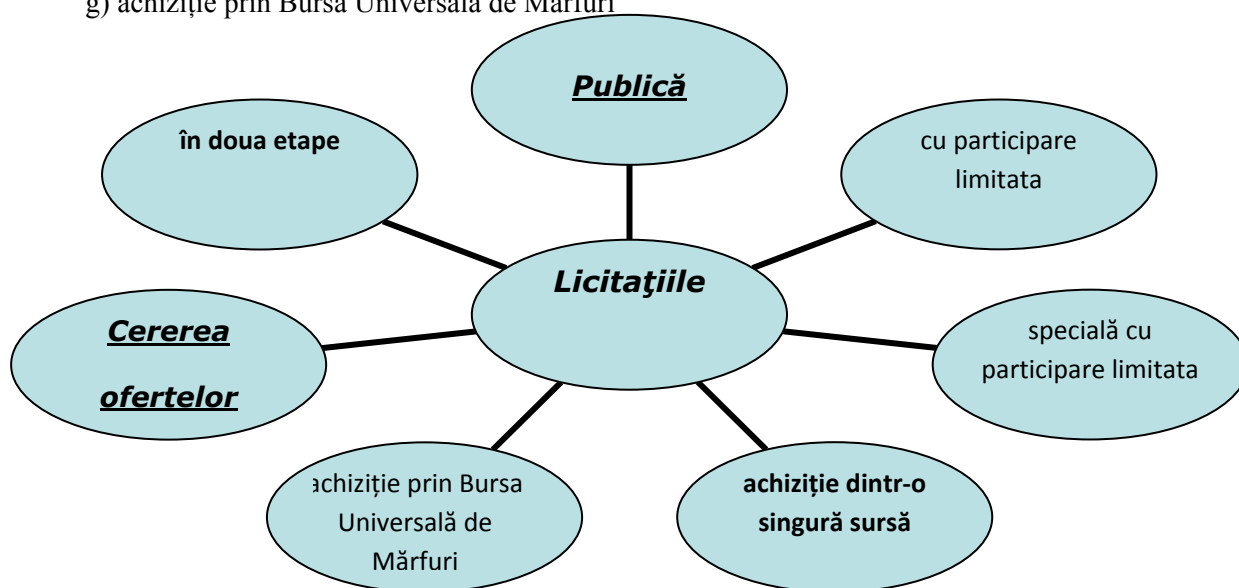

Fig. 1 Clasificarea licitațiilor

La achiziția de mărfuri și lucrări, metoda preferabilă este cea a licitației publice. *Alte metode de achiziție pot fi folosite numai în condițiile stabilite de legislația în vigoare.*

a. Licitarea publică

La procedura licitației publice sunt atrase ofertele sau cererile pentru preselectie ale tuturor furnizorilor (antreprenorilor) care doresc să participe la licitație. **Grupul de lucru** publică anticipat, pentru informarea unor potențiali participanți, condițiile de participare la licitația publică, astfel încât aceștia să poată pregăti ofertele sau cererile pentru preselectie.

b. Licitarea în două etape

Licitarea în două etape se efectuează în cazul în care:

– **grupul de lucru** este nevoit să organizeze negocieri suplimentare cu ofertanții din cauza imposibilității formulării caracteristicilor detaliate ale mărfurilor, lucrărilor, determinării particularităților serviciilor și luării deciziei optime privind achizițiile;

– contractul se încheie în scopul efectuării de cercetări, experimentări, prospectări sau elaborări, cu excepția cazului în care contractul prevede producerea de mărfuri în cantități satisfăcătoare pentru asigurarea randamentului comercial sau compensarea cheltuielilor pentru aceste acțiuni.

La prima etapă a procedurii licitației în două etape, în documentele de tender se propune furnizorilor (antreprenorilor) să prezinte ofertele fără a indica prețul lor, se solicită o informație privind caracteristicile tehnice, calitative și alte particularități ale mărfurilor, lucrărilor și serviciilor, privind clauzele contractului, datele de competență profesională, tehnică și de calificare ale furnizorilor (antreprenorilor), după caz. La

prima etapă a procedurii licitației în doua etape, **grupul de lucru** are dreptul să facă negocieri cu orice furnizor (antreprenor) a cărui ofertă nu a fost respinsă.

La etapa a doua a procedurii licitației în doua etape, ofertanții participanți la prima etapă ale căror oferte nu au fost respinse prezintă ofertele finale, indicând prețurile. **grupul de lucru** poate exclude sau modifica orice prevedere stabilită inițial în documentele de tender, poate adăuga noi caracteristici sau criterii conform prezentei legi. Informația despre efectuarea unei astfel de excluderi, modificări sau completări în documentele de tender se comunică ofertanților prin invitația de prezentare a ofertelor finale.

Ofertantul care nu dorește să facă oferta finală poate abandona procedura licitației fără a pierde dreptul la retragerea garanției pentru oferta sa. Ofertele finale se evaluează și se compară pentru determinarea celei câștigătoare.

c. Licitarea cu participare limitată

Grupul de lucru poate să efectueze achiziții prin licitație cu participare limitată dacă:

- mărfurile, lucrările și serviciile cu caracter complex sau specializat sunt disponibile unui număr restrâns de furnizori (antreprenori);

- valoarea de deviz a contractului de achiziții este mai mică de 225 de mii de lei, iar cheltuielile necesare examinării și evaluării unui număr mare de oferte vor fi mai mari decât costul mărfurilor, lucrărilor și serviciilor solicitate [Lit. b) modif. prin Legea N 520-XV din 11.10.2001].

La organizarea licitației cu participare limitată, **grupul de lucru** atrage ofertele preselectate, conform cerințelor, ale furnizorilor (antreprenorilor) care dispun de mărfurile, lucrările și serviciile solicitate, asigurând numărul suficient de participanți pentru o concurență efectivă.

Despre efectuarea licitației cu participare limitată Agenția pentru Achiziții dă informații în publicația sa.

d. Licitarea specială cu participare limitată

Dacă obiectul achizițiilor este armamentul sau mărfurile, lucrările și serviciile necesare apărării țării și securității naționale ori dacă se cere păstrarea secretului sau confidențialității, **grupul de lucru** poate efectua licitație specială cu participare limitată. La efectuarea unei astfel de licitații, **grupul de lucru** este obligată să respecte prevederile corespunzătoare, cu condiția păstrării secretului sau confidențialității informației referitoare la securitatea și apărarea Națională.

e. Cererea ofertelor de prețuri

Grupul de lucru, prin cererea ofertelor de prețuri, poate face achiziții de mărfuri, lucrări și servicii, care se **prezintă conform unor** specificații concrete, cu condiția că valoarea estimativă a achiziției să nu depășească 100000 de lei pentru mărfuri și servicii și un milion de lei pentru lucrări. Ofertele de prețuri se solicită unui număr de furnizori (antreprenori) considerat rațional, dar nu mai mic de 3. Dacă se constată că numai 2 furnizori (antreprenori) cunoscuți întrunesc cerințele de calificare pentru livrarea mărfurilor, efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor solicitate, cererile de acordare a ofertelor de prețuri se remit acestor furnizori (antreprenori). În cazul în care doar un singur furnizor (antreprenor) poate livra mărfurile, efectua lucrările sau presta serviciile solicitate, cererea de acordare a ofertei de preț se remite acestui furnizor (antreprenor). Orice furnizor (antreprenor) căruia i se cere oferta de preț este informat dacă în preț se includ, pe lângă cheltuielile pentru mărfuri și servicii, și cheltuielile pentru transport, asigurare, plata taxelor vamale și impozitelor.

Grupul de lucru poate stabili, ca o completare la preț, și alte cerințe, care vor fi luate în considerare la evaluarea ofertelor de prețuri. În astfel de cazuri, în cererea ofertelor de prețuri se remarcă fiecare cerință de acest fel și valoarea ei relativă. Fiecare furnizor (antreprenor) poate să depună o singură ofertă de preț, fără dreptul de a fi schimbată. Asupra unei astfel de oferte, între **grupul de lucru** și ofertant nu are loc nici un fel de negociere. Câștigătoare este oferta care satisface toate cerințele la cel mai mic preț.

La achiziția de lucrări a cărei valoare estimativă depășește 500 de mii de lei, anticipat, în Buletinul Achizițiilor Publice și în Internet se publică o invitație de participare.

f. Achiziția dintr-o singură sursă

Grupul de lucru efectuează achiziții dintr-o singură sursă dacă:

- s-a format o necesitate urgentă de mărfuri, lucrări și servicii ca urmare a unor situații excepționale;

- de mărfurile, lucrările și serviciile necesare dispune numai un singur furnizor (antreprenor) sau un singur furnizor (antreprenor) dispune de drepturi prioritare asupra lor și nu există o altă alternativă, sau furnizorul (antreprenorul) este stabilit prin legislație;

- contractul cu acest furnizor (antreprenor) se încheie în scopul efectuării de cercetări, experimente, prospectări sau elaborări, cu excepția cazurilor în care contractul prevede producerea de mărfuri în cantități suficiente pentru asigurarea randamentului lor comercial sau pentru recuperarea cheltuielilor în scopurile menționate;

- după efectuarea procedurii de achiziție, **grupul de lucru**, ca răspuns la solicitare, a primit o singură ofertă, iar efectuarea unei noi proceduri de licitație nu este rațională.

- grupul de lucru realizează achiziția de sine stătător sau o încredințează uneia dintre subdiviziunile beneficiarului.

Achiziția dintr-o singură sursă se efectuează în baza unui regulament aprobat de Guvern.

g. Achiziția prin Bursa Universală de Mărfuri.

Achiziția unor categorii de mărfuri prin Bursa Universală de Mărfuri se efectuează în modul stabilit de Guvern.

Bibliografie

1. Legii nr.96-XVI din 13 aprilie 2007 privind achizițiile publice, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.107-111, 2007.
2. Regulamentul privind realizarea achizițiilor publice de servicii de proiectare a lucrărilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.352 din 5 mai 2009, Monitorul Oficial nr.89-90/403 din 12.05.2009.
3. Regulamentul privind realizarea achizițiilor publice dintr-o singură sursă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1407 din 10 decembrie 2008, Monitorul Oficial Nr. 226-229 din 19.12.2008.
4. Regulamentul cu privire la achiziția bunurilor și serviciilor prin cererea ofertelor de prețuri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 245 din 4 martie 2008, Monitorul Oficial Nr. 49-50 din 11.03.2008.
5. Regulamentul privind realizarea achizițiilor de bunuri prin intermediul Bursei Universale de Mărfuri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 329 din 19 martie 2008, Monitorul Oficial nr.66-68/432 din 01.04.2008.
6. Republica Moldova. Legi și Hotărâri. Cod Civil al Republicii Moldova, Chișinău, 2004;
7. Angelescu Coralia, Dicționar de economie, București, Editura economică, 2001;
8. Baieș Sergiu, Drept civil: partea generală, persoană fizică persoană juridică, Chișinău, 2004;
9. Chirică Dan, Drept civil. Contracte speciale, București, Editura Lumina, Lex, 1997;
10. E. Safta-Romano, Contracte civile: Încheiere, executare, încetare, Iași, 1999;
11. Stancu Stelian, Teoria contractelor: Negocierea și derularea contractelor economice, București, Editura ASA,2002;
12. Ștefan Cârlan, Economia construcțiilor, Iași, Editura Gheorghe Asachi, 2003;
13. Ion Răileanu, Ion Țurcanu, Gh. Axenti, T. Potîrniche, V. Bînzaru "Achiziții publice și contractarea lucrărilor în construcții", Ed. Ch.: Bonss Offices, 2006
14. Agenția națională pentru Achiziții Publice "Ghidul Achizițiilor Publice", Ch, 2004
15. www.tender.gov.md
16. www.licitatiiblog.ro
17. www.anrmap.ro
18. www.revista-achizitii.ro